

اصلاح سیاست‌های نشر از اولویت‌های کلیدی دولت است

بیست و یکمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران دیروز با تجلیل از خادمان علمی و فنی نشر کشور آغاز شد.

وزیر ارشاد در مراسم آغاز هفته کتاب و قدردانی از خادمان نشر: اصلاح سیاست‌های نشر از اولویت‌های کلیدی دولت است

بیست و یکمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران دیروز با تجلیل از خادمان علمی و فنی نشر کشور آغاز شد.

به گزارش خبرنگار ما، علی جنتی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، در این مراسم گفت: بر این باورم که تقدیر از خادمان فنی و علمی نشر کشور تنها پاسداشت گروهی از نخبگان برگزیده نیست، بلکه در حقیقت تمجید و نکوداشت قلم و جایگاه دانش و آگاهی است تا آنجا که قرآن کریم به قلم قسم یاد می‌کند.

به گفته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی شریعت اسلام از همان لحظه‌ای رسمیت یافت که خداوند متعال به خاتم پیامبران فرمود: «بخوان!». از همان هنگام بود که «خواندن» تقدس یافت و ناشران و اهالی قلم، خادمان علم و قلم در چنین حوزه مقدسی فعالیت می‌کنند.

وی گفت: کند و کاوی کوتاه در لابلای فراز و فرودهای تاریخ درخشان اسلام، این حقیقت تابناک را می‌نمایاند که جاذبه شورانگیز کتاب - این معجزه بی‌بدیل اسلام - و اهمیت دانش اندوزی و فرهنگ کتابخوانی از همان نخستین دهه‌های بالندگی نهاد اسلام چنان گستره‌ای یافت که برکات آن تا سده‌های طولانی ادامه داشت.

جنتی با بیان آنکه نمی‌توان در هفته کتاب تنها از اهمیت کتاب و کتابخوانی گفت، ولی از کوشندگان حوزه نشر، این آفرینش گران‌بی‌ادعای عرصه فرهنگ مکتوب سخنی به میان نیاورد، گفت: این افراد با تلاش‌های سترگ‌شان در رشد و بالندگی فرهنگ و تمدن پر افتخار ایران زمین سهمی به سزا دارند.

جنتی یادآور شد: مروری بر برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی اجرا شده در ایران نیم قرن گذشته نشان می‌دهد که توسعه علمی کشور به عنوان بخشی از توسعه عمومی، اقتصادی و اجتماعی کشور مورد توجه قرار گرفته است.

وی افزود: به ویژه که از دهه 1380 خورشیدی به بعد با تصویب اسناد بالادستی علم و فن آوری کشور توجه به توسعه علم و فن آوری نمود آشکارتری یافته است.

به گفته جنتی در سند چشم‌انداز 20 ساله کشور به علم و فن آوری توجه ویژه‌ای شده است، به گونه‌ای که توسعه کشور در افق 1404 مستلزم دست‌یابی ایران به جایگاه اول تولید علم در منطقه خاورمیانه است.

جنتی گفت: در دو دهه گذشته، گسترش آموزش عالی، مراکز پژوهشی و مراکز انتشار اطلاعات و به دنبال آن افزایش چشمگیر تعداد دانشجویان کشور موجب شد تا جهش قابل توجهی در تولیدات علمی کشور ایجاد شود.

به گفته وی از سوی دیگر دستگاه‌های اجرایی موظف شده‌اند تا بودجه کافی برای انجام پژوهش‌های پایه و کاربردی اختصاص دهند.

وی افزود: نتیجه این تحولات در مشارکت علمی ایران به گونه‌ای متجلی شد که علاوه بر گسترش نشریات علمی و پژوهشی کشور و افزایش چشمگیر عناوین کتاب‌های منتشره، میزان حضور آثار ایرانی در مجلات و سمینارهای علمی و بین‌المللی نیز رشد بی‌سابقه‌ای پیدا کرد.

جنتی یادآور شد: ایران سومین کشور پرشتاب علمی از نظر میزان افزایش سالانه تولیدات علمی بوده و در سال 2012 میلادی با مجموع 36 هزار مقاله، نمایه شده، رتبه هفدهم تولید علم را در میان کشورهای جهان داشته است که به گفته وی اگر آمارهای نشر کتاب در کشور به این میزان اضافه شود متوجه خواهیم شد که در سه دهه گذشته وضع تولید علم در ایران جایگاه ممتازی

به خود اختصاص داده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگری از سخنانش فعالیت در حوزه نشر را دشوار و در عین حال بی‌اجر دانست و گفت: بر کسی پوشیده نیست که در شرایط کنونی متأسفانه جای کتاب در سبد خانوار تنگ شده است اما وزارت ارشاد در این شرایط موظف است این مسیر را تسهیل کند. جنتی خاطرنشان کرد: سالانه میلیون‌ها کتاب به زیور طبع آراسته می‌شوند که در فرآیند تولید آن دست‌های بسیاری مشارکت دارند؛ هر کس که در این زمینه مشارکت داشته باشد خادم نشر است و لاجرم بر تارک دیدگان متولیان فرهنگ کشور جای دارند، بنابراین بدهی است تقدیر از خادمان نشر نباید محدود به هفته کتاب باشد بلکه شایسته است این دست اندرکاران خاموش فرهنگ کشور جایگاهی برتر در جامعه دست یابند و شغل و حرفه‌اشان در میان دیگر گروه‌های جامعه مورد اقبال و تکریم بیشتری قرار گیرد.

وی گفت: حوزه نشر نیازمند حمایت است؛ از نیازسنجی و زمان‌سنجی فکری گروه‌های هدف گرفته تا مخاطب‌شناسی و فراهم آوردن امکانات نرم افزاری و سخت افزاری برای تولید کتاب فراهم شود. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد که وزارت ارشاد خود را موظف می‌داند در تمام مراحل پیش و پس از چاپ کتاب چتر حمایتی خود را بر سر فعالان نشر بگستراند. به گفته جنتی این مسئله به‌ویژه در مورد کاغذ اهمیت‌ی دوچندان دارد که باید با مشورت و درایت برای آن چاره‌ای اساسی اندیشیده شود. رئیس شورای فرهنگ عمومی کشور اظهار داشت: صنعت نشر آمیزه‌ای از علم و هنر است که با اقتصاد نسبتی مستقیم دارد و قدم‌نهادن در آن جانی سخت و صبور می‌طلبد.

عضو کابینه دولت یازدهم همچنین اصلاح سیاست‌های نشر را از طرح‌های اساسی و کلیدی دولت یازدهم برشمرد و تأکید کرد: هفته کتاب فرصتی مناسب است تا مشکلات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری موجود در این حوزه مطرح شود و مورد بررسی قرار گیرد؛ در این محفل از تمام دست‌اندرکاران نشر تقاضا می‌کنم که نوآوری‌های خود را در این زمینه به ما ارایه دهند.

جنتی در بخش دیگری از سخنانش با تأکید بر چاپ کتاب‌های چاپ اولی عنوان کرد: باید کوشش بیشتری صرف انتشار کتاب‌های چاپ اولی شود چرا که این کتاب‌ها همچون چشمه‌ای جوشان است که اگر محتوا و ظاهرشان هوشمندانه باشد تا سال‌های سال مخاطب خواهند داشت و به چاپ‌های متعدد می‌رسند و به این ترتیب فعالیت در عرصه نشر با توجیه اقتصادی روبرو خواهد بود.

وی گفت: هر چند تعداد عناوین کتاب در ایران بیش از تولید کتاب در کل کشور در خاورمیانه است و ما گاه به این آمار می‌بالیم اما باید توجه کرد که چه تعداد از آنها به لحاظ محتوایی و شکلی ارزشمند هستند و چه تعداد بر مبنای شیوه رایج و نه‌چندان پسندیده کتاب‌سازی پدید آمده‌اند. به نظر می‌رسد رواج کتاب‌سازی در نشر کشور شیوه‌ای پسندیده نیست و مخاطب را دلزده و ناامید می‌کند، از این رو انتخاب ناشران برای چاپ کتاب از اهمیت خاصی برخوردار است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تحول در صنعت نشر کشور اظهار داشت: تحولات در صنعت نشر کشور نکته‌ای است که دست‌اندرکاران از آن غافل نبودند و امروزه بسیاری از فناوری‌های نوین چاپ به همت دست‌اندرکاران آن مورد استفاده قرار گرفته‌اند اما در این حوزه به کتاب‌های الکترونیک و کاربرد آن کمتر توجه شده است که در این زمینه ایران عقب افتاده و به نظر می‌رسد در این زمینه باید گام‌های بلندتری برداشته شود.

جنتی تأکید کرد که من دست همه فعالان عرصه نشر را به گرمی می‌فشارم و از آنانی که با سخت‌کوشی خود چراغ علم را روشن نگاه می‌دارند تشکر می‌کنم.

به گفته وی با آنکه شرایط مطالعه مفید در کشور ما با در مقایسه با کشورهای همسایه به نسبت قابل قبول است، اما همچنان با اهداف آرمانی خود فاصله داریم.

جنتی اظهار کرد: جمهوری اسلامی ایران خود را وارث فرهنگ غنی و پربرابر ایران و اسلام می‌داند و در پی افزایش بصیرت و پویایی یکایک مردم است تا ایرانیان جایگاه واقعی خود را در جهان پیدا کنند.

وزیر ارشاد گفت: باید برنامه ریزی‌ها به گونه‌ای صورت گیرد که انس با کتاب و کتابخوانی به عادت روزانه ایرانیان تبدیل شود و در این میان تحقق مطالبات رهبر معظم انقلاب در حوزه کتاب و کتابخوانی نیازمند عزم ملی و تلاش جمعی است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه رهبر معظم انقلاب در بیاناتشان "کتاب خوب را همچون غذای خوب و سالم معرفی کرده است و آن را مادر عصاها تمدن‌ها دانسته‌اند و همچنان که کتابخوانی و علم‌آموزی را نه تنها یک وظیفه ملی بلکه واجب

دینی می‌دانند و بر ضرورت آن تأکید کرده‌اند" اظهار داشت: برای تحقق مطالبات مقام معظم رهبری همه ما مسئول هستیم از این رو کوشش برای تحقق مطالبات رهبری معظم انقلاب از جمله تکالیف شرعی همه مسوولان است.

جنتی در خاتمه از همگان خواست برای ترویج فرهنگ مطالعه و افزایش سرانه مطالعه و رشد و تعالی کشور در عرصه فرهنگی و هنری تلاش کنند

کتابهای توقیف شده دوباره خوانده می‌شوند

وزیر ارشاد همچنین در حاشیه این مراسم در جمع خبرنگاران گفت: کتاب‌های توقیف شده دوباره خوانده می‌شود وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه کتاب‌های توقیف شده، خوانش مجدد و با انجام اصلاحاتی در برخی از بخش‌ها روانه بازار کتاب خواهند شد، افزود: برای حل مشکل ناشران شهرستانی، شرکت‌های توزیعی خاص تقویت می‌شوند.

جنتی در پاسخ به سوالی در مورد حمایت از فعالان عرصه نشر گفت: باید زمینه تأمین کاغذ، تجهیزات چاپ و نشر، لیتوگرافی و صحافی و آنچه مورد نیاز است فراهم شود، استفاده از صندوق توسعه ملی کشور نیز کمک خوبی در این زمینه خواهد بود البته امیدوارم با گشایش در وضعیت ارزی و امکان نقل و انتقال پول به داخل کشور، مشکلات کوتاه‌مدت حل شود.

وی گفت: در دراز مدت هم باید به سمت تأسیس کارخانجات تولید کاغذ حرکت کنیم و از این طریق، کاغذ را به وفور و با قیمتی ارزان در اختیار ناشران و روزنامه‌ها قرار دهیم.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پاسخ به سوالی درباره ناشرانی که لغو مجوز شده و یا تعلیق شده‌اند و اینکه رسیدگی به پرونده آنها در چه وضعیتی است، گفت: یکی از اقدامات در حال انجام، بررسی پرونده ناشرانی است که در گذشته، احیاناً پروانه فعالیت آنها لغو شده و یا از ورود آنان به نمایشگاه کتاب جلوگیری به عمل آمده، قریب به اتفاق آنها در نمایشگاه آتی حضور خواهند داشت و ناشرانی که پروانه فعالیت آنها لغو شده ولی مشکل اساسی ندارند می‌توانند مجدد به فعالیت خود ادامه دهند.

در ادامه این مراسم سید عباس صالحی، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز گفت: «در این سالان اخیر که با مناعت و پیگیری و شرایط سخت، حوزه نشر همچنان بار نشر را بر دوش می‌کشد، عالمان نشر با تولید کتاب برای بستر سازی افکار جدید فرصت‌سازی می‌کنند.»

وی افزود: «تکریم دانشمندان و عالمان به دو گونه شکل می‌گیرد. اول، تکریم‌های نمادین است که اغلب جنبه نمادین برای گسترش دانش دارد و بزرگداشت‌ها و گرامیداشت‌ها از این قبیل تکریم‌ها هستند. تقدیرهای نمادین ارزشمند هستند و نشان می‌دهند که جامعه به طلایه‌داران تمدن‌سازی احترام می‌گذارند و به الگوسازی می‌پردازند. تکریم‌های نمادین اگر به تکریم‌های نهادین تبدیل نشود، در قالبی از شعار باقی می‌ماند.»

وی افزود: «پیگیری این نکته که دانشمند محور حرکت‌های اجتماعی است، بخشی از این تکریم اجتماعی عالم و علم است اعتنای به دانش و دانش‌محوری، کرامت علم و عالم را نشان می‌دهد.

احترام به سلايق و نگرش‌های گوناگون در حوزه فکری عالمان بخش دیگری از این فضای فکری است. امید می‌رود که جمهوری اسلامی ایران که بر مدار ولایت حکمت و دانش شکل گرفت، بتواند سیر کرامت‌های نمادین را به کرامت‌های نهادین سوق بدهد.»

دکتر غلامرضا اعوانی نیز در این مراسم گفت: «در انسان سري است که هر کسی می‌تواند آن را ببیند اما هر کسی نمی‌تواند آن را بگوید. در انسان يك راز الهي نهفته است. انسان خلیفه خداست. ما باید این نعمت را شکر کنیم. اولین نشانه شکر آن هم شناخت این نعمت است. ما باید قدر این فرهنگ را در همه ابعاد ادبی و فکری بدانیم.»

وی افزود: «ما هر چه پیش می‌رویم به سمت حکمت الهی پیش می‌رویم. در شعر ما، شعر و حکمت به هم آمیخته است. این قوم ناشران عاشق هستند. آنها بودند که این فرهنگ را به پا داشتند. این کار فقط سرمایه نیست. او عاشق است. این ناشران به فرهنگ خدمت می‌کنند.»

وی در پایان متذکر شد: «فرهنگ ایرانی محدود به ایران نمی‌شود. فقط فرهنگ را محدود به خود ایران نکنید، باید مجالی به ناشران داده شود تا در حوزه فرهنگی که تحت تأثیر فرهنگ ایرانی بود نیز فعالیت کنند. دامنه فرهنگ ایران بسیار فراخ‌تر از

این‌ها است و آن‌ها هم از ما انتظار بسیاری دارند.»

آیت‌الله محقق داماد نیز در این مراسم گفت: «متفکر باید در ارائه نظرش آزاد باشد، در سایه آزادی متفکر می‌تواند فکر کند و حاصل اندیشه‌اش را ارائه کند. همه چیز را می‌شود به قید و زنجیر کشید و به زندان افکند، غیر از علم، دانش و فکر، به فکر نمی‌توان گفت دیندار باش یا بی‌دین. علم هم به هیچ قیدی مقید نمی‌شود.»

وی در خصوص تجلیل و تقدیر از خدمتگزاران علم نیز گفت: «ما، دو واژه در عربی داریم. یکی واژه مدح و یکی واژه حمد. تجلیل از علم، حمد است. یعنی بیان واقعیت است. بنا نیست فقط ذکر خیر از عالمان شود. حمد، ستایش فکر است، نه مطالبه از فکر و نه چیزی افزون بر اندیشه و علم گفتن.»

محقق داماد افزود: «دو شغل در ماهیتش قداست نهفته است، اول پزشکی است و دوم نشر کتاب. در این دو شغل هیچ کسی قصد زراندوزی و کاسبی ندارد. با این دو حرفه باید با احترام برخورد کرد.»

در پایان این مراسم برگزیدگان علمی و فنی بیست و یکمین دوره تجلیل از خادمان نشر معرفی شدند.

در بخش علمی آیت‌الله سیدمصطفی محقق داماد، مؤلف برتر حوزه دین، دکتر حسن انوری، مؤلف برتر حوزه ادبیات، هوشنگ مرادی کرمانی، مؤلف برتر حوزه ادبیات داستانی، دکتر غلامرضا اعوانی، مؤلف و مترجم برتر حوزه فلسفه، سیدفرید قاسمی، مؤلف شایسته تقدیر حوزه تاریخ مطبوعات، نجفقلی حبیبی، مصحح شایسته تقدیر حوزه فلسفه، مریم حسینی، پژوهشگر شایسته تقدیر حوزه ادبیات، غلامحسین امیرخانی، هنرمند خوشنویس شایسته تقدیر، محمدعلی بهمنی، شاعر برتر و محمد مجتهدی به عنوان مدیر شایسته تقدیر کتابخانه تخصصی امیرالمؤمنین مشهد معرفی شدند.

در بخش فنی نیز عبدالکریم جریزه‌دار، مدیر انتشارات اساطیر تهران، حسینعلی سلامی‌نژاد، مدیر انتشارات انجام کتاب تهران و رسول دادمهر، مدیر انتشارات چاپخش تهران از بخش ناشران و عرضه‌کنندگان کتاب تهرانی و محمد عمیدی از آذربایجان غربی، مهدی نقش از اصفهان، عزیز احادی اردی از اردبیل، مرید محمدی از چهارمحال و بختیاری، محسن بیدارفر از قم، محمدحسن اصلانی‌راد از قم، محمدحسن علاوی خراسانی از خراسان رضوی، محمدمهدی سعیدی از کرمان، محمود لعل‌آبادی از کرمانشاه، رضا یوسف‌زاده از کهگیلویه و بویراحمد، حمیرا رستگار از گیلان، فریده یوسفی زیرابی از مازندران و سیدعبدالرضا خانجانی از یزد به عنوان برترین ناشران و عرضه‌کنندگان کتاب شهرستانی معرفی شدند.

دکتر مریم حسینی دیگر سخنران این مراسم بود که متن سخنان وی را در شماره آینده می‌خوانید.